

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

AFRIKAANS HUISTAAL V1

NOVEMBER 2016

MEMORANDUM

PUNTE: 70

Hierdie memorandum bestaan uit 9 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**Nasien van die leesbegrip:**

- Die fokus is op die begrip van die leesteks. Spel- en taalfoute word nie nagesien nie tensy dit die begrip/verstaan van die teks beïnvloed. (Taal- en spelfoute moet wel aangetoon word.)
- Vir **oop vrae** word geen punte toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering moet oorweeg word.
- Vrae wat aanhalings uit die leesstuk verg, word **nie gepenaliseer** indien die aanhalingstekens ontbreek **nie**.
- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die kandidaat 'n volsin gee, is dit korrek **mits** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer twee of drie feite/punte vereis word en die kandidaat gee 'n hele reeks, word **slegs** die eerste twee of drie feite/punte nagesien.
- Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word die vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat nie gepenaliseer nie. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.
- Aanvaar dialektiese variasies.

VRAAG 1 (Sien binne konteks na; sien betekenis na, nie woorde/taalgebruik nie.)		
Vraag	Antwoord	Punt
1.1.1	(Na) radiodrama(s)/radioteater ✓	1
1.1.2	Die TV/televisie/kykkassie ✓ en die Internet ✓ “knou” ✓	2 1
1.1.3	Die vaardigheid om na radiodramas te luister, word beklemtoon./ Dit sluit aan by radiodramas omdat mense daarna luister./ Radiodramas maak aanspraak op luisteraars se luistervermoë./ Die navorser het aktief geluister na wat die mense oor radiodramas sê./ Dit beklemtoon die wyse van navorsing. ✓	1
1.2	Radioverhale vereis luistervaardighede, maar TV vereis kykvaardighede. In radiodramas kan mense self besluit hoe die karakters lyk./kan onsigbare karakters mense se verbeelding prikkel terwyl TV se regisseurs/sepievervaardigers die karakters se voorkomste vir die gehoor bepaal. In radiodramas kan mense self besluit hoe die omgewing lyk terwyl TV se regisseurs/sepievervaardigers die omgewing vir die gehoor bepaal. ✓✓ <i>Die kandidaat moet albei kante van die een verskil noem vir EEN punt. Die kandidaat bied enige TWEE verskille vir die TWEE punte aan.</i>	2
1.3	Sy is 'n <i>bekroonde</i> radiodramaregisseur./ Sy het al toekennings vir haar werk gekry./ As regisseur beskik sy oor outoriteit. ✓	1
1.4.1	Albei dui aan dat klank baie belangrik is. ✓ Albei verwys na die rol van die luisteraar wat in sy/haar verbeelding die produk/karakter/gebeure/omgewing moet kan herskep. Die visuele word nie in radio aan die luisteraar aangebied nie terwyl die visuele wel aan die televisiekyker aangebied word. ✓ Van Nierop en Luyt beklemtoon dat verbeelding/die rol van klank/die bydrae van klank en verbeelding die “teater” in die luisteraar se “gedagtes” lewe gee. ✓	2 1

1.4.2	Ja Die gehoor kan net soos 'n blinde nie die drama sien nie./maak op klanke/ verbeelding staat om prentjies te skep. ✓	1
1.5	Dit beklemtoon dat radio nie 'n geselekteerde/eksklusiewe gehoor het nie./ Dit weerspreek Van Nierop se mening in paragraaf 6./oor ouer mense en motoriste./ Dit beklemtoon dat sy jonk en oud/almal/mense van alle ouderdomme as luisteraars insluit. ✓ <i>Die kandidaat kan nie net die sin in die teks parafraseer nie, maar moet 'n motivering insluit.</i>	1
1.6	(Die meeste) jongmense luister nie na radiodramas nie./ Mense luister hoofsaaklik na radiodramas in motors./ Hoofsaaklik ouer mense luister/waardeer radiodramas. ✓ Nee Daar is nie bewyse van navorsing nie./ Van Nierop gee sy eie mening./gebruik nie feite/syfers nie./ Van Nierop se woordgebruik/gebruik van “dalk”/“hoofsaaklik” dui op 'n mening wat hy uitspreek. OF Ja Van Nierop is 'n kundige./weet waarvan hy praat. ✓	1
1.7	Die vermoë om te kan skryf/ 'n Fyn waarnemingsvermoë/ Goeie beheer oor die taal waarin geskryf word ✓✓ <i>Die kandidaat bied enige TWEE antwoorde aan vir EEN punt elk.</i>	2
1.8	Die radiodrama/-verhaal/Dit sal die luisteraar se aandag gryp./ Die radiodrama/-verhaal/Dit sal die aandag enduit behou./ Die tempo sal vinnig wees./ Die teks sal uitstekend wees./ Die dramaturg sal 'n begrip vir radio/-dramas hê./ Knap akteurs sal gebruik word. ✓✓✓✓	4
1.9	Die vraag word gevra of radiodramas se einde aangebreek het./ Daar word gewonder/bestaan twyfel of radiodramas se einde aangebreek het. ✓ <i>Enige soortgelyke formulering kan oorweeg word.</i> EN Ja Ouer dramas, (bv. <i>Mis en Krismis van Map Jacobs</i> ,) word steeds met sukses as radiodramas aangebied./gebruik./behandel./opgevoer./ Radioverhale (soos <i>Ratels</i>) word uitgesaai om tieners se belangstelling in die radio as medium te prikkel./ Mense soos Margot Luyt maak dit haar doel om mense opnuut van radiodramas bewus te maak./ Skeptici soos Van Nierop glo dat radiodramas steeds 'n plekkie in die son verdien. ✓✓	1
	<i>Die kandidaat bied enige TWEE antwoorde aan vir EEN punt elk.</i>	2

1.10	<p>Die boer is besig om die TV in te stel./ Die boer/sy werker/Pieta/almal maak gereed om TV te kyk./ Die ander mense sit./ Pieta/Hy sit met 'n <u>tablet op sy skoot</u>./ Die werker <u>lees die koerant</u>./ Die woorde op die skerm bevestig die vrou se woorde. √√</p> <p><i>Die kandidaat bied enige TWEE antwoorde aan vir EEN punt elk.</i></p>	2
1.11	<p>“(Suid-Afrikaners in ’n) verlamende wurggreep”/ “boer voor die kykkassie” √</p>	1
1.12	<p>“verslaafdes”/“stilstand” √</p> <p>Nee Nie alle mense sit voor die TV om werklikheidsprogramme/interessante/sensasionele sake te volg nie./ Dis onaanvaarbaar dat almal so behep met sensasie is oor ander mense/sterre se doen en late./ Spotprente oordryf die situasie t.w.v. die satiriese inslag daarvan./ Boere werk gewoonlik baie hard om ’n bestaan te voer. √</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>Ja Baie mense mis nie hulle sepies/inligting oor sterre/gunstelingprogramme/sensasie/hofsake/werklikheidsprogramme nie. √</p> <p><i>Die kandidaat bied ’n soortgelyke motivering aan.</i></p>	1
1.13	<p>Ja Almal op die plaas kyk eerder TV as om na die radio wat beskikbaar is, te luister.</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>Nee In die spotprent gaan dit nie oor ’n radiodrama nie, maar oor aktuele sake. √</p> <p><i>Die kandidaat bied ’n soortgelyke motivering aan.</i></p>	1
TOTAAL AFDELING A:		30

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 2****Nasien van die opsomming**

- Opskrif/titel: Daar word nie van kandidate verwag om die leesstuk van 'n opskrif/titel te voorsien nie.
- Kandidate moet die opsomming in hul eie sinne, in enige volgorde skryf.
- Slegs menings wat in volsinne aangebied word, verdien punte.
- Rofwerk/beplanning moet duidelik aangedui word. Indien dit nie die geval is nie, word die eerste opsomming nagesien.
- Kandidate moet die korrekte getal woorde aandui.

- Punte word soos volg toegeken:
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt vir elke feit)
  - 3 punte vir taal
  - Puntetotaal: 10

- Verspreiding van taalpunte wanneer die kandidaat nie woordeliks aangehaal het nie:
  - 1–3 feite korrek: ken 1 punt toe
  - 4–5 feite korrek: ken 2 punte toe
  - 6–7 feite korrek: ken 3 punte toe

- Verspreiding van taalpunte wanneer kandidaat woordeliks aangehaal het.
  - 6–7 direkte aanhalings: ken geen taalpunte toe nie
  - 1–5 direkte aanhalings: ken 1 punt vir taal toe

LET WEL:

- Tel van woorde:
  - Nasieners moet die aantal woorde wat gebruik is, tel.
  - Geen punte word afgetrek as die kandidaat nie die getal woorde aangedui het nie of as die getal woorde wat gebruik is, verkeerd aangedui is.
  - Indien die kandidaat die vereiste getal woorde oorskry, lees tot aan die einde van die sin waarin die 90 woorde voorkom en ignoreer die res van die opsomming.
  - Korter opsommings wat die vereiste menings bevat, mag nie gepenaliseer word nie.

'n Opsomming wat in paragraafvorm aangebied word, kan die volgende moontlike bewoording gebruik:

'n Brugjaar is, volgens sommige mense, 'n luiwordjaar. Ander meen dat kinders niks gedurende 'n brugjaar leer nie – dit is, gevolglik, 'n blote mors van geld. Hoewel kinders beslis selfstandigheid leer sodat hulle hul eie potjie kan krap, is daar volwassenes wat in die verlede gedink het dat kinders hulle tyd met 'n brugjaar mors. Aan die anderkant, om nuwe mense te ontmoet, kan 'n lekker bonus wees. Indien jongmense verryk word met behulp van kursusse en aktiwiteite belê ouers beslis in hulle toekoms.

Getal woorde: 83

OF

AANHALING UIT TEKS		MOONTLIKE BEWOORDING	
1	<i>Cindy Roelofse sê dat ... 'n brugjaar niks meer as 'n "luiword"-jaar is nie!</i>	A	'n Brugjaar is, volgens sommige mense, 'n luiwordjaar.
2	<i>... want in 'n brugjaar leer kinders net mooi niks nie.</i>	B	Gedurende 'n brugjaar leer kinders niks nie.
3	<i>Daarom word 'n brugjaar deur sommige ouers as 'n blote mors van geld gesien ...</i>	C	Daar word gevoel dat 'n brugjaar 'n blote mors van geld is.
4	<i>... 'n ideale geleentheid bied om selfstandig van jou ouers te leef.</i>	D	Kinders leer selfstandigheid.
5	<i>'n brugjaar was vir hulle 'n mors van tyd ...</i>	E	Volwassenes het soms in die verlede gedink dat kinders hulle tyd met 'n brugjaar mors.
6	<i>Tim White is van mening dat 'n brugjaar wat jy in die buiteland deurbring, jou die geleentheid bied om nuwe mense te ontmoet.</i>	F	Om nuwe mense te ontmoet, is 'n lekker bonus.
7	<i>... kan ook die beste belegging vir jou kind wees, mits hy/sy ... met opbouwende, verrykende kursusse en aktiwiteite ...</i>	G	Verrykende kursusse en aktiwiteite kan ook 'n wonderlike belegging in kinders se toekoms wees!
		Getal woorde:72	

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**Nasien van hierdie afdeling:**

- Spelling:
  - Eenwoord-antwoorde word nie gepenaliseer nie, al is die spelling nie korrek nie tensy die spelling die betekenis van die woord beïnvloed en/of spelling die aspek is wat geassesseer word.
  - In volsin-antwoorde word verkeerde spelling net gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur getoets word.
  - Waar 'n afkorting getoets word, behoort die punte op die regte plek te wees.
- Sinskonstruksies moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word soos in die instruksie aangedui.

VRAAG 3: ADVERTENSIE

Vraag	Antwoord	Punt
3.1	Vokaal/klinker ✓	1
3.2	In my pen sal/kan/mag (dalk/moontlik/waarskynlik) wonderink wees./ Mag daar (tog) wonderink in my pen wees!/ Was daar (tog) wonderink in my pen!/ Kan daar (tog) wonderink in my pen wees!/ Kon daar (tog) wonderink in my pen gewees het! ✓ <i>Die kandidaat bied 'n sin aan wat op 'n moontlikheid dui. Die uitroepteken is opsioneel.</i>	1
3.3	stories/stó-ries/stó ✓ <i>Die klemteken moet 'n akuut wees.</i>	1
3.4	singend/singende ✓	1
3.5	My pen is my wondermop en ek skryf goeie stories daarmee. ✓ <i>Die kandidaat vorm 'n soortgelyke veelvoudige sin van sy/haar eie m.b.v. die volgende voegwoorde en, maar, want, of, dog. Die voegwoord kan ook met 'n kommapunt vervang word.</i>	1
3.6	waardeer ✓ <i>Die spelling moet korrek wees.</i>	1
3.7	bogenoemde ✓ <i>Die spelling moet korrek wees.</i>	1
3.8	die beste ✓	1

3.9	<p>Al die woorde in die eerste deel van die advertensie kan in Afrikaans of Engels geles word om aan te sluit by die tweetaligheidsonderrig wat geadverteer word.</p> <p>Die fokus in hierdie advertensie is op <i>die woord/taal</i> wat die parallelmediumstatus van die skool ondersteun./die verskillende tale van die skool beklemtoon./ondersteun.</p> <p>Daar word treffend met <i>woorde</i> gespeel.</p> <p>Die advertensie is in 'n gedigvorm geskryf./het rymende woorde. √√</p> <p><i>Die kandidaat bied sy/haar eie TWEE geskikte antwoorde binne konteks aan vir EEN punt elk.</i></p>	2
		[10]

VRAAG 4: STROKIESPRENT

Vraag	Antwoord	Punt
4.1	Ko-mi-sa-ri-se √	1
4.2	<p>Die kind vier Kersfees/sy/haar verjaarsdag by sy/haar ouma op die plaas. √</p> <p>Die kind het Kersfees by sy/haar ouma op die plaas gevier.</p> <p><i>Die kandidaat bied sy eie verklarende sin met vier aan.</i></p>	1
4.3	<p>Ja</p> <p>Die kunstenaar gebruik die tussenwerpsel <i>Sjoe!</i>/'n uitroepteken./</p> <p>Die tussenwerpsel ondersteun die visuele./verbeelding.</p> <p>Haar mond is oop./Haar ogies lyk of dit uitpeul. √</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>Nee</p> <p>Haar mond is nie groot genoeg oop nie./</p> <p>Haar gesigsuitdrukking is nie duidelik genoeg nie. √</p> <p><i>Die kandidaat bied EEN eie geskikte motivering vir EEN punt aan.</i></p>	1
4.4	<p>Die seun loop lui na sy klas toe. √</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n eie sin aan waar lui as 'n bywoord van wyse gebruik word.</i></p>	1
4.5	<p>Die motoris/bestuurder het te vinnig gery. √</p> <p><i>Die antwoord moet oor 'n verkeersoortreding handel.</i></p>	1
4.6	<p>Wanneer iemand met sy lyf by die venster uithang. √</p> <p><i>Die kandidaat bied die denotiewe betekenis van "uithang" vir EEN punt aan. Die kandidaat mag die antwoord in 'n sin aanbied. Die betekenis moet "uithang"/"hang uit" wees.</i></p>	1
4.7	<p>Die aanhalingstekens toon aan dat dit 'n direkte aanhaling uit die brief is. √</p>	1

4.8	John is nie noodwendig niks/'n zero omdat hy nie 'n kontrak aangebied is/steroïedes gebruik het nie./ Daar is geen bewyse dat iemand oor die saak navorsing gedoen het nie./ Die mening is gebaseer op gevoelens./emosies. ✓ <i>Indien die kandidaat die volgende as antwoord aanbied: "Dit is 'n subjektiewe mening./opinie" is die antwoord nie korrek nie.</i>	1
4.9	Rugbyspelers word uitgebeeld asof hulle nie in die akademie belangstel/presteer nie. ✓ <i>Indien die kandidaat die woorde uit die teks aanhaal: "... ons hou nie van leer nie" is die antwoord nie korrek nie.</i>	1
4.10	Byt tog net vas, die eksamen is amper verby./ Die hond het so vasseby aan die inbreker dat hy nie kon weggom nie./ Om vas te byt, is aanvaarbaar. ✓ <i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke sin van sy eie aan.</i>	1
		[10]

VRAAG 5: ARTIKEL

Vraag	Antwoord	Punt
5.1	koppelwerkwoord ✓	1
5.2	Ons/Hulle/Michelle/Die mense merk pa's op wat so fiks, energiek en "hip" (is) soos hul seuns is. ✓	1
5.3	Hulle, <u>wat ouer is</u> , is oorgehaal om by te bly./ Hulle, <u>van wie ons baie hou</u> , is oorgehaal om by te bly. ✓ <i>Die kandidaat brei Hulle uit met 'n gepaste byvoeglike bysin. Indien die bysin nie onderstreep is nie, moet die punt toegeken word mits die bysin korrek is.</i>	1
5.4	(En) niemand práát nie./ (En) nie almal práát nie./ (En) geeneen práát nie. ✓	1
5.5	Dui die verbuiging (van die attributiewe byvoeglike naamwoord) aan./ Dui aan dat dit 'n (attributiewe) byvoeglike naamwoord is. ✓	1
5.6	Wederkerige voornaamwoord ✓	1
5.7	kommunikeer ✓ <i>Die woord moet korrek gespel word.</i>	1
5.8	Deur die bank/Almal praat ✓	1

5.9	Lewensvreugde(s)/lewenswyse(s)/lewenspaaië/lewensuitdagings/lewenswaardes/ lewensienings/tienerlewens/lewensbeskouing/lewenservaring √ <i>Die kandidaat bied 'n eie soortgelyke samestellende afleiding, wat binne konteks pas, as antwoord aan. Die woord moet korrek gespel word.</i>	1
5.10	Die kommapunte staan in die plek van 'n voegwoord./ Die hoofgedagte word na die kommapunt uitgebrei./ Die kommapunt skei twee gedagtes oor dieselfde onderwerp./ Die kommapunt dui aan hoe dele van die sin met mekaar verband hou./ Die kommapunt dui op 'n langer ruspouse. √	1
		[10]
TOTAAL AFDELING C:		30
GROOTTOTAAL:		70